

Ja jsem menem Jozef Mišínsky, rodák z Košíc, rodzení som 1875 roku.
Bidlím v Sp[išských] Vlachach zborusem mistr cihlářsky.
Mám žijúcich 10 dětí, 6 hlapci, 4 devčata

Vstávam s důverníčeúctou

Prajem Na zdár
Predseda Slovenskej besedi
Jozef Mišínsky
1923 dňa 2. augusta

Slovenská Beseda Spišské Vlachs^b

DOPIS

AÚTGM, f. T. G. Masaryk, sign. Kor-II-45. Originál, rukopis.

a – Dokument nadepsán: Slovenskej Besedi z Spišských Vlachs, 1923 Roku 2 dňa augusta, Číslo 19 – župa Podtatránska. Dozvedáme sa Dľa Správy Slovenského Východu Vašej Excelencyj.

b – Razitko organizace.

E. Šoltésová T. G. Masarykovi
Turčiansky Svätý Martin, 12. srpna 1923

/109

Turčiansky Sv. Martin 12. VIII. 1923.

Pán Prezident!

Dovoľte mi poďakovať sa Vám za tú veľkú a čistú radosť, ktorej sa mi nedávno dostalo Vašou vzácnou návštevou.

Nie ukojená márnivosť, že bolo mi poprajené hlavu našej republiky uvítať u seba ako hosťa,¹ je podstatou tej radosťi, ale hlavne hýbala srdcom Vašou prítomnosťou z driemot vzbudená [...]a, vrelá vďaka za to všetko, čoho sme riadením Božím temer neuveriteľným spôsobom dosiahli zásluhou hlavne Vás a Vašich druhov-pomocníkov – a čoho ešte vždy nevieme si náležite oceniť.

Táto Vaša posledná návšteva Martina počas našich národných slávností vyvolala i zanechala u nás všetkých teplý pocit, že mali sme u seba svojho po ľudsky rečeno najvyššieho priaznivca a spolu i najlepšieho priateľa, ktorý nám rozumie.

Nuž za to všetko Vám ďakujem.

Boh Vás opatruj a všade ochraňuj, Boh zehnaj každej vašej práci k dobru celej vlasti!

Pozdravuje Vás v úcte a vďake oddaná

Elena Šoltésová.

DOPIS

AÚTGM, f. T. G. Masaryk, sign. Kor-II-44. Originál, rukopis.^b

a – Nečitelné slovo.

b – Na dokumentu vlastnoruční Masarykova poznámka: 14/9 23.

1 – T. G. Masaryk přijel do Martina 8. 8. 1923 z Topoľčianek a následující den vykonal několik návštěv. 10. srpna se opět vrátil do svého letního slovenského sídla Topoľčiankách. Viz MASARYK, T. G. *Cesta demokracie II*. Praha 2007, s. 435–436.

J. Škultéty T. G. Masarykovi
Sliač, 25. srpna 1923

/110

Číselné hynutie slovenských evanjelikov. (Storočná nerest slovenská.)

Celé vky Slováci nemohli rásť, veľadiť sa pre Nemcov, ktorí divnou politikou uhorských kráľov obsypaní privilegiami od 13. stoletia boli sa rozmnožili medzi Tatrami a stredným Dunajom. Keď po 400-ročnej borbe slovenská húževnatosť premohla a zväčša strovila Nemcov, v druhej tretine 18. stoletia priemyselny život, rozvity v slovenských krajoch, udusil sa viedenskou politikou, a Slováci pozbavení možnosti zarábäť si doma tolko živnosti, koľko jej potrebovali, rozchádzali a trátili sa po svete. Najmä z ich obcí množilo sa obyvateľstvo uhorskej Dolnej zeme. Po sto rokoch zdesený Sládkovič zvolal: „Biedna ty, Slovač, tam hore hynieš, tam dole sa stratíš!“

To tak išlo až do dnešného dňa. I pri popise obyvateľstva, ktoré toho leta (1919-ho) už československé vrchnosti vykonal, vyšiel nás počet malý, len 1 940 980 duší. To jest Slováci i od posledného uhorského popisu, od 1910-ho roku, po svete sa trátili a doma i vo vojne veľmi hynuli.

Úlohou politiky v novom našom štáte bude starať sa menovite i o to, aby prestalo utekanie Slovákov nadol, pozdĺž riek na takzvané Dolniaky. Bude treba stvoriť pomery také, že by si obyvateľstvo doma našlo chleba. Štátnej politike pomáhať budú však všemožní činitelia. Najmä v jednej veci ja žiadal by som si vidieť v práci i Maticu slovenskú.

Pred dvoma rokmi naše noviny upozorňovali, že v niektorých slovenských krajoch asi od sto rokov postupne klesá počet obyvateľstva. Z číslic vychodilo, že sú to evanjelici augsb[urského] vyznania. I v takých obciach, v takých krajoch slovenských, kde katolíci množia sa, vzrastajú, evanjelici číselne postupne upádajú. Z článkov našich novín možno bolo vyčítať, že toto číselné upádanie evanjelikov viac-menej badať, okrem dvoch-troch strán, na celom Slovensku a maďarská štatistika na základe krajinského popisu 1910-ho zistila ho vôbec v Uhorsku.